

Vállalkozások demográfiája, 2011

Tartalom

- 1 Bevezetés
- 1 Működő vállalkozások
- 3 Új vállalkozások
- 3 Az új vállalkozások túlélése
- 4 Megszűnt vállalkozások

Bevezetés

A vállalkozások demográfiája felmérés az Eurostat harmonizált adatgyűjtése, összehasonlítható adatokat biztosít az Európai Unió és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagállamainak vállalkozásairól.

A harmonizált adatgyűjtés megvalósításához az Eurostat egységes, valamennyi résztvevő ország által alkalmazott módszertant dolgozott ki. Az egységes módszertan alapján készített vállalkozásdemográfiai adatgyűjtés a működő vállalkozásokról, az új és megszűnt vállalkozásokról, valamint az új vállalkozások túléléséről szolgáltat összehasonlítható adatokat.

A vállalkozásdemográfiai adatgyűjtés a piacorientált gazdasági szervezetek adataival foglalkozik. A KSH a társas vállalkozásokat, illetve egyéni vállalkozókat vonta be a megfigyelési körbe. A felmérés nem terjed ki az adószámmal rendelkező magánszemélyekre, a költségvetési és a nonprofit szervezetekre.

A vállalkozásdemográfia adatai statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett tényleges tárgyévi adatok, ezért előállításuk és feldolgozásuk rendkívül időigényes.

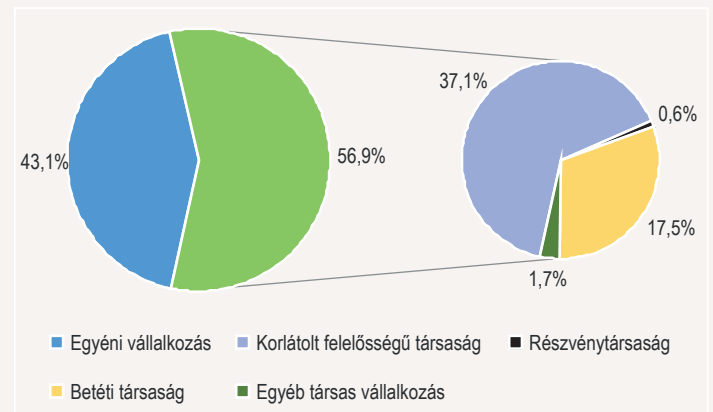
Működő vállalkozások

2010-ről 2011-re a működő vállalkozások száma 0,9%-kal csökkent. A visszaesést az egyéni vállalkozók számának 4,6%-os csökkenése eredményezte, miközben a társas vállalkozások száma továbbra is emelkedett (2%-kal), így a társas vállalkozások részaránya tovább nőtt az egyéni vállalkozókkal szemben. Részarányuk 2000 óta megfordult, 2011-ben már a vállalkozások 56,9%-át képviselték a társas vállalkozások, szemben a 11 évvel ezelőtti 42,4%-kal.

A működő vállalkozások száma 2011-ben meghaladta a 690 ezret, amely mintegy 393 ezer társas vállalkozásból és 298 ezer egyéni vállalkozóból tevődött össze. A vizsgált időszakban a társas vállalkozások száma 8 ezerrel emelkedett, eközben az egyéni vállalkozók száma 14 ezerrel csökkent. Összességében a 2010. évi növekedés után 2011-ben ismét csökkent a működő vállalkozások száma, több mint 6 ezerrel.

A működő vállalkozások megoszlása, 2011

1. ábra

A társas vállalkozások között a legnépszerűbb gazdálkodási forma a korlátolt felelősségű társaság volt, számuk 2011-ben meghaladta a 256 ezret. A második leggyakoribb társasági forma a betéti társaság volt, számuk 121 ezerre esett vissza a 2010. évi 129 ezerről. Míg a jogi személyiségű gazdasági társaságok száma emelkedett, addig a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságoké csökkent. A korlátolt felelősségű társaságok száma nagymértékben növekedett (6,9%). A részvénytársaságok esetében is átlagot meghaladó mértékű, 3,2%-os bővülést tapasztaltunk. A vállalkozások beindításánál lényeges szempont az alapítás egyszerűsége, a bejegyzéshez szükséges tőke összege, valamint a felelősségvállalás mértéke. A korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok népszerűségüket az alapításukhoz szükséges alaptőke 2007. évi nagymértékű csökkentésének köszönhetik.

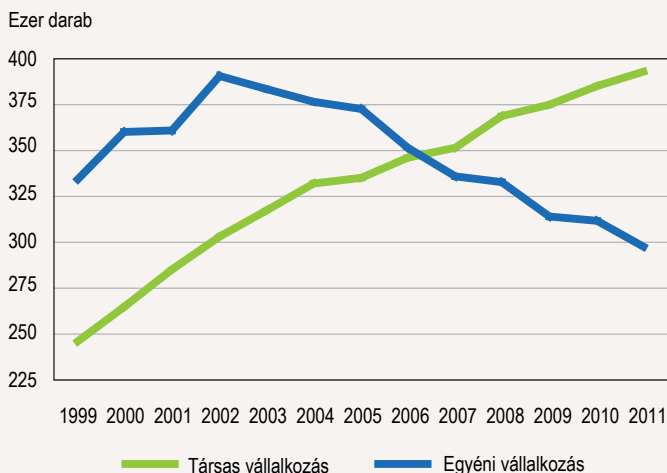
Miközben a társas vállalkozások száma évről évre emelkedett, addig az egyéni vállalkozók száma az 1999–2002 közötti időszakot jellemző növekedés után az elmúlt években folyamatosan kevesebb lett. 2011-ben a visszaesés mértéke ismét meghaladta az előző évi csökkenés mértékét. A gazdasági válság hatásai érzékenyebben érintették a kevésbé tőkeerős egyéni vállalkozókat.

A korábban említett folyamatok eredményeképpen a társas vállalkozások részaránya fokozatosan emelkedett az egyéni vállalkozókkal szemben. 2011-ben a társas vállalkozások részaránya az összes vállalkozáson belül 56,9% volt, szemben az első felméréskor regisztrált 1999. évi 42,2%-kal.

Az egyéni vállalkozók 55,4%-a főfoglalkozású, 32,7%-a mellékfoglalkozású, 1,9%-a pedig nyugdíjas volt a munkavégzés jellege szerint. Míg a mellékfoglalkozásúak száma emelkedett, addig a főfoglalkozásúak és a nyugdíjas egyéni vállalkozók száma csökkent az egy évvel korábbi szinthez képest.

A működő társas és egyéni vállalkozások számának alakulása, 1999–2011

2. ábra

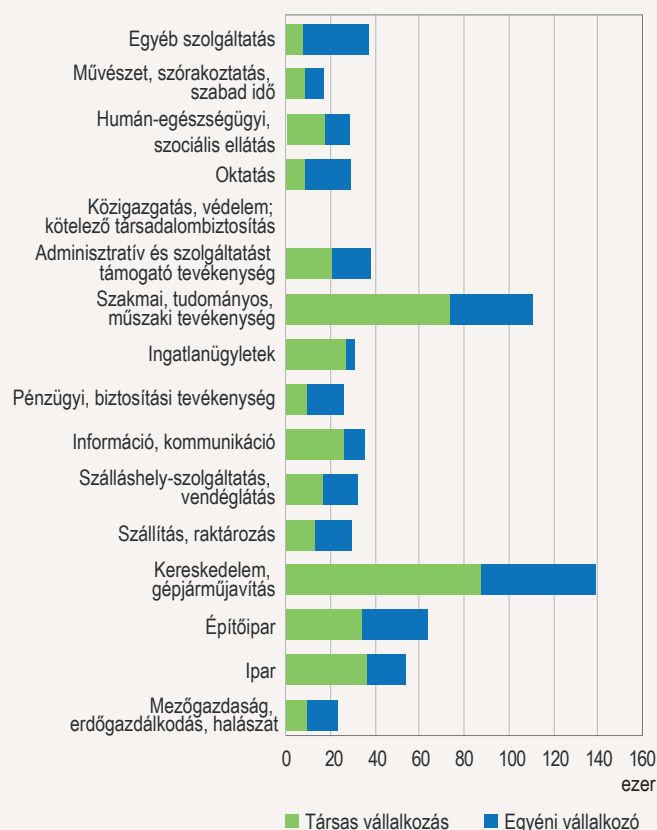

Létszám-kategóriák szerint 2011-ben, az előző évhez hasonlóan, a működő vállalkozások 99,2%-a 50 főnél kevesebb foglalkoztatottal rendelkező kisvállalkozás volt (ezen belül a 10 főnél kevesebb foglalkoztatottat alkalmazó mikrovállalkozások aránya 95,4%, amely mérték az Európai Unió legtöbb tagországára is jellemző). Az 50–249 fős közép-vállalkozások részaránya 0,7%, míg a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató nagyvállalatoké csupán 0,1% volt.

Az 5 fő alatti mikrovállalkozások, továbbá a 20 fő feletti kisvállalkozások és a nagyvállalkozások körében csökkent, míg a többi létszám-kategóriában stagnált a vállalkozások száma.

A működő vállalkozások főtevékenységének összetétele, 2011

3. ábra

A vállalkozások főtevékenység szerinti megoszlása 2011-ben nem változott jelentős mértékben az előző évekhez képest. A legtöbb vállalkozás továbbra is a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban volt, arányuk 20,1%, ezt követi a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 15,9%-kal. További jelentősebb ágazatnak számított az építőipar (9,2%) és az ipar (7,8%). A legnagyobb mértékű pozitív irányú változás a közigazgatásban és az egészségügyben következett be, míg negatív rekordot tekintetben a pénzügyi, biztosítási tevékenység és az építőipar területén tapasztaltunk.

A vállalkozások székhely szerinti területi megoszlása az első, 1999. évi felmérés óta szinte változatlan. 2011-ben Közép-Magyarország részesedése kiugróan magas, 40,5% volt, a többi régióban ez az arány 8,4 és 11,4% között mozgott. Közép-Magyarország jelentős részesedését a társas vállalkozások rendkívül magas arányának köszönhetjük, mely az ország fővároscentrikus gazdaságával, valamint infrastruktúrájával magyarázható. A társas vállalkozásoknak több mint felét Közép-Magyarországon jegyezték be, míg a többi régióban 6,7–9%-ukat. Az egyéni vállalkozóknál a megoszlás sokkal kiegyenlítettebb: Közép-Magyarország 25,8%-os részesedését a többi régió 10,2–14,6%-kal követte.

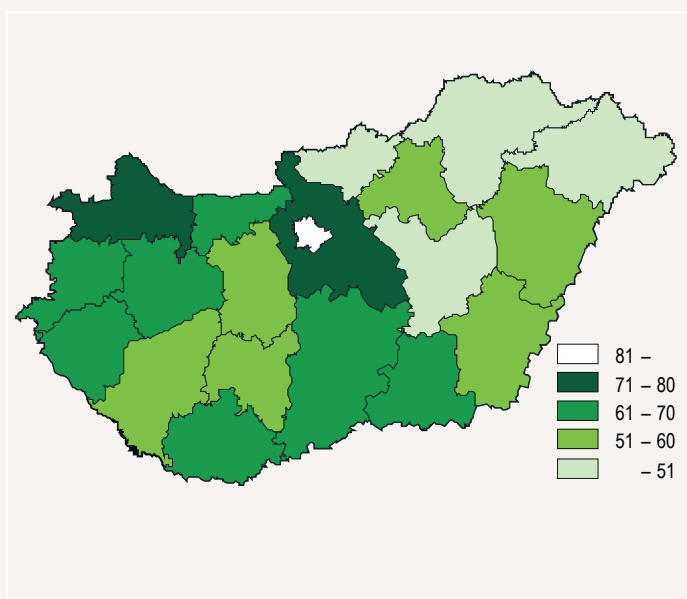
2011-ben csupán Budapesten és – ebből következően – Közép-Magyarországon emelkedett, míg a többi megyében, illetve régióban 1–2% körül csökkent a vállalkozások száma. A negatív rekordot 2010-hez hasonlóan ismét Nógrád megye tartotta, ahol a csökkenés mértéke 2,9% volt.

A kistérségek közül a vizsgált évben kiemelkedett az Abaúj-Hegyközi kistérség, ahol a vállalkozások száma közel 5%-kal bővült. A legnagyobb mértékű visszaesés – 7,5%-kal – a Polgári kistérségben volt. Az Ajkai kistérséget – ahol mintegy ötödével csökkent a vállalkozások száma – nem vettük figyelembe, mert 2011-ben az iszapkatasztrófa kárainak enyhítése érdekében az Ajkai kistérségből kiválva létrehozták a Devecseri kistérséget.

2011-ben az országos átlag szerint 69 működő vállalkozás jutott ezer lakosra, ez a mutató Közép-Magyarországon 94, a Dunántúlon 65, míg az Alföld és Észak nagyrégióban 54. A kistérségek között Budapest (110) és Budaörs (109) vezetett, de a Szentendrei (97) és a Balatonfüredi (96) kistérségekben is magas volt a vállalkozások lakosságszámhoz viszonyított aránya. Változatlanul a legelmaradottabb kistérség ebben a tekintetben a Bodrogi közti volt, 20 vállalkozással.

1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma megyénként, 2011

4. ábra

Új vállalkozások

Az új vállalkozások száma társas vállalkozások esetében meghaladta, egyéni vállalkozók esetében viszont elmaradt a 2010. évi adatoktól.

2011-ben 68 804 valódi új vállalkozás jött létre.¹ Miközben az új társas vállalkozások száma 5,5%-kal emelkedett, addig az új egyéni vállalkozók száma 9,8%-kal visszaesett az előző évi adatokhoz képest. Az újonnan indult vállalkozások aránya az összes működő vállalkozáson belül hasonlóan a megelőző évhez, 10% volt.

A társas vállalkozásoknál az új vállalkozások aránya 10,1%, amely 0,4 százalékponttal haladta meg a 2010. évi szintet. Az egyéni vállalkozóknál ez az arány kismértékben visszaesett, 2011-ben 9,9% volt, szemben a 2010. évi 10,4%-kal. Az előző évekhez hasonlóan a korlátolt felelősségű társaságoknál a legmagasabb az induló vállalkozások aránya (14,2%) és a közkereseti társaságoknál a legalacsonyabb (1%).

A működésüket kezdő új vállalkozások aránya a részvénytársaságok esetében emelkedett meg a legnagyobb mértékben, 2 százalékponttal haladta meg az előző évi szintet, így elérte a 7,7%-ot. A korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok új vállalkozásainak magas aránya a már korábban említett alaptőke csökkentésével, valamint a 2012-től hatályba lépő szigorúbb cégalapítási jogszabályokkal magyarázható.

1. tábla

Az új vállalkozások aránya a működők százalékában

Gazdálkodási forma	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Társas vállalkozás	8,3	8,4	10,3	9,6	9,7	10,1
Ebből:						
korlátolt felelősségű társaság	10,2	11,0	15,4	14,3	14,1	14,2
részvénytársaság	4,0	4,8	6,8	6,6	5,7	7,7
betéti társaság	6,5	5,6	3,6	2,5	2,0	1,7
Egyéni vállalkozás	8,8	9,3	10,0	8,6	10,4	9,9
Vállalkozás összesen	8,6	8,9	10,2	9,2	10,0	10,0

Létszám-kategóriák szerint áttekintve az új vállalkozások szinte kizárólag kisvállalkozásokként (99,9%) kezdték a működésüket, a középvállalkozások aránya 0,1% és mindössze 7 új vállalkozás indította el a tevékenységét 250 főnél több foglalkoztatottal, ami negytedes emelkedést jelent az előző évhez képest. Szintén nőtt az új vállalkozások száma a 5–9 fős mikrovállalkozások, a 20–49 fős kisvállalkozások és a középvállalkozások körében.

Főtevékenységük szerint az új vállalkozásokat legnagyobb arányban a pénzügyi, biztosítási tevékenység (21,0%), továbbá az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (13,2%), illetve a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (12,4%) nemzetgazdasági ágakban találjuk. Ez az arány az iparban (7,0%) és az egészségügyben (7,1%) volt a legalacsonyabb. A közel 69 ezer új vállalkozás 21,9%-a a kereskedelem, gépjárműjavítás, míg 11,8%-a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén kezdte meg gazdasági tevékenységét. A legkevesebb vállalkozást az egészségügy és a művészetek, szórakoztatás ágazatokban indították.

Az új vállalkozások működő vállalkozásokon belüli aránya régióként csak kisebb eltéréseket mutat. Az újak aránya 9 és 10,3% között mozgott. A megyék közül – az előző évhez hasonlóan – kiemelkedik Szabolcs-Szatmár-

Bereg megye, ahol a működő vállalkozások 10,8%-a 2011-ben kezdte meg tevékenységét, míg a lista utolsó helyén Zala megye volt 8,6%-kal.

Az új vállalkozások negyzedét Közép-Magyarországon találjuk, a többi régióban 8,1–11,7%-uk kezdte meg működését.

Az új vállalkozások túlélése

A vállalkozások túlélésének vizsgálatakor a 2006-ban újak minősülő vállalkozások életpályáját követtük 2011-ig. A 2006-ban gazdasági tevékenységet kezdett 59 797 vállalkozás 40,1%-a működött még 2011-ben is.

A valódi új vállalkozások öt éves túlélési rátájának vizsgálatához már hét adatsor áll rendelkezésünkre. A mutató 2005–2007-ben 48–49% körül alakult, 2008–2009-re visszaesést tapasztaltunk és ez a csökkenés kisebb mértékben, de folytatódott.

5. ábra

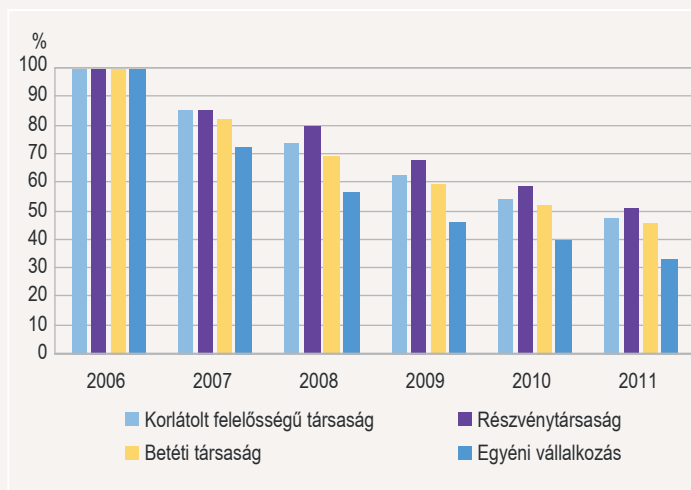
Vállalkozások öt éves túlélési rátája 2005–2011

A társas vállalkozások túlélési képessége erősebb: a 2006-ban alakult 28 777 társas vállalkozás 47,5%-a tevékenykedett 2011-ben is, míg ez a mutató az egyéni vállalkozások esetében csupán 33,4% volt. A gazdasági társaságok között az 5 évet túlélő szervezetek aránya a részvénytársaságok és a korlátolt felelősségű társaságok esetében volt a legmagasabb (50,7% illetve 48%), és a közkereseti társaságok körében a legalacsonyabb, ahol a 2006-ban tevékenységét kezdő 171 társaságból csupán 67 működött 2011-ben is (39,2%).

6. ábra

A 2006-ban újak minősülő vállalkozások túlélési rátája főbb gazdálkodási formák szerint

¹ Valódi új vállalkozás, amely a megelőző két évben nem számított működő vállalkozásnak és nincs jogelődje. A továbbiakban a valódi új vállalkozásokat új vállalkozásnak nevezzük.

Az új vállalkozásoknál a főtevékenység szerinti legmagasabb túlélési arány 2006 és 2011 között az egészségügy, szociális ellátás (69,1%) és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén (55,8%) volt. A korábbi évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási szektor vállalkozásainak túlélési képessége volt a legalacsonyabb 2011-ben, csupán 16,4%-uk működött még az alakulásukat követő 5. évben is. Ebben a szektorban már az első évet túlélő vállalkozások száma is jelentősen elmaradt a többi ágazathoz képest. Míg a többi ágazatban a vállalkozások egy éves túlélési rátája átlagosan 78%, addig a pénzügyi, biztosítási szektorban – elsősorban a kiegészítő tevékenységet, pl. biztosítási ügynöki tevékenységet végző egyéni vállalkozások – csupán 56%-a tevékenykedett az alakulást követő évben is. Területi megoszlás szerint a vállalkozások öt éves túlélési rátájában nem mutatkozott jelentős eltérés a régióknál, de a gazdasági fejlettségbeli különbségek némileg érződtek. Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon nagyobb eséllyel maradt talpon egy vállalkozás, itt az 5 éves túlélési ráta 42% volt. Ezzel szemben a többi régióban ez a mutató 37–39% között mozgott. Vas megye mutatta a legjobb (43,5%), míg Jász-Nagykun-Szolnok megye a legrosszabb túlélési rátát (35,1%).

Megszűnt vállalkozások

A megszűnt vállalkozások működő vállalkozásokhoz viszonyított aránya mind az egyéni vállalkozások mind a társas vállalkozások esetében csökkent 2010-hez képest.

A valódi megszűnő vállalkozások – amelyek a tárgyévét követő két évben nem jelennek meg a működő szervezetek között, és tevékenységüket nem folytatja jogutód sem – esetében a 2010. év előzetes adata az utolsó rendelkezésre álló adat. A 2010-es adatok 2012 lezárása és feldolgozása után lesznek véglegesek.²

2009-ben a végleges adatok szerint 63 566 vállalkozás szűnt meg, a megszűnt vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül 9,2% volt, ez az arány 1,2 százalékpontos csökkenést jelent 2008-hoz képest.

Gazdálkodási formák szerint vizsgálva, 2009-ben a megszűnt társas vállalkozások működőkön belüli aránya 7,9% volt. A mutató értéke a 2010. évi előzetes adatok szerint 9,8% lett. Az egyéni vállalkozások kevésbé bizonyultak stabilnak, körükben a megszűntek aránya 2009 végleges adatai alapján 10,8%. Az előzetes adat némileg magasabb, 14,6%-os. Összességében elmondható, hogy a 2009. évi végleges adatok szerint a megszűntek aránya a korlátolt felelősségű társaságok kivételével – amelyek esetében a mutató stagnált – minden gazdálkodási formában kedvezőbb csökkenő képet mutatott, mint a megelőző évben. A megszűnt vállal-

kozások működő vállalkozásokhoz viszonyított arányát a főbb gazdálkodási formák szerint a 2. tábla szemlélteti.

2. tábla

A megszűnt vállalkozások aránya a működők százalékában

Gazdálkodási forma	2005	2006	2007	2008	2009	2010+
Társas vállalkozás	6,9	6,8	7,1	8,1	7,9	9,8
Ebből:						
korlátolt felelősségű társaság	6,7	6,5	6,9	8,5	8,5	10,6
részvénytársaság	3,9	3,4	3,7	5,0	4,4	6,0
betéti társaság	7,3	7,3	7,6	7,7	7,3	8,7
Egyéni vállalkozás	13,5	12,2	11,9	12,9	10,8	14,6
Vállalkozás összesen	10,4	9,6	9,5	10,4	9,2	11,9

+ előzetes adat

Létszám-kategóriák szerint vizsgálva a megszűnt vállalkozások aránya a kisvállalkozások kategóriájában 9,3% volt, ezen belül a mikrovállalkozások esetében 9,5%.

A mutató a középvállalkozások esetében 2,0, a nagyvállalkozások között 0,7% volt. 2009-ben mindhárom létszám-kategóriában csökkent a megszűnt vállalkozások aránya az előző évhez képest.

Főtevékenység szerint a megszűnések aránya az előző évekhez hasonlóan a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén volt a legmagasabb (19,8%). Ebben az ágazatban tapasztaltuk a legnagyobb mozgást mind az induló, mind a megszűnő vállalkozásoknál. Arányaiban a legkevesebb vállalkozás az egészségügyben szűnt meg (3,7%).

A több mint 63,5 ezer megszűnt vállalkozás 22,3%-a a kereskedelem, gépjárműjavítás, 12,2 %-a az építőipar és 10,9%-a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén fejezte be gazdasági tevékenységét. A legkevesebb vállalkozás pedig az egészségügy és a művészetek, szórakoztatás ágazatokban szűnt meg.

A régióknál nincs jelentős eltérés a megszűnt vállalkozások arányában, a mutató értéke 8,7 és 10,2% között alakult. Kiugró értéket megyei szinten sem találunk.

² A továbbiakban a valódi megszűnt vállalkozásokat megszűnt vállalkozásnak nevezzük.

További információk, adatok, linkek:

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Szűcsné Bakonyi Piroska
Piroska.Bakonyi@ksh.hu
 Telefon: (+36-1) 345-6211

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

Fax: (+36-1) 345-8641

www.ksh.hu